

ویژگی‌های روان‌شناختی دختران نوجوان تک‌فرزند

(با تکیه بر شخصیت، خود کارآمدی، سازگاری و کمال‌گرایی)

مؤلف

زینت السادات میرغفوریان

مدرس دانشگاه‌های آزاد، غیرانتفاعی و پیام‌نور

کارشناس آموزش و ارتقا سلامت دانشگاه صنعتی شاهرود

مسئول مرکز مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود

سرشناسه	میرغفوریان، زینت‌السادات، ۱۳۵۹ -
عنوان و نام پدیدآور	ویژگی‌های روان‌شناختی دختران نوجوان تک‌فرزند (با تکیه بر شخصیت، خودکارآمدی، سازگاری و کمال‌گرایی)
مشخصات نشر	تهران: تعالی، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۲۱۴ ص. : جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۵۴۷-۲۱-۲
وضعیت فهرست‌نویسی	فیبای مختصر
یادداشت	فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nli.ir قابل دسترسی است.
یادداشت	کتابنامه
شماره کتابشناسی ملی	۳۸۱۳۸۰۴

نام کتاب: ویژگی‌های روان‌شناختی دختران نوجوان تک‌فرزند
(با تکیه بر شخصیت، خودکارآمدی، سازگاری و کمال‌گرایی)

مؤلف: زینت‌السادات میرغفوریان

ناشر: تعالی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۴۷-۲۱-۲

نشانی پست الکترونیک: taalibook@yahoo.com

نشانی اینترنتی: www.taalibook.com

نشانی مرکز پخش: تهران میدان انقلاب، ابتدای جمالزاده جنوبی، کوچه شهید رشتچی،

پلاک ۱۵، واحد ۵

تلفن: ۰۹۱۲۲۰۲۷۴۲۵

قیمت: ۱۸۰۰۰ تومان

حق چاپ و نشر برای انتشارات تعالی محفوظ است.

پیش‌گفتار

خانواده به طور مستقیم و غیرمستقیم بر الگوی شخصیتی افراد تأثیر می‌گذارد. جمعیت خانواده به طور غیرمستقیم از طریق ایجاد شرایط محیطی و نگرش‌های اعضا، بر الگوی شخصیتی افراد اثر می‌گذارد. سال است که تعداد والدین تک‌فرزند به دلایل متعددی رو به افزایش است؛ از جمله این که:

- تأمین هزینه خانواده‌های پرجمعیت دشوار است؛
 - والدین به راحتی می‌توانند تربیت یک فرزند را تحت کنترل داشته باشند؛
 - همه درباره‌ی افزایش جمعیت نگران هستند؛
 - برخی از والدین مایل نیستند با مشکلاتی که مادران میان‌فرزندان ایجاد شود، روبرو گردند؛
 - آنان از پیچیده شدن مسائل خانوادگی که بر اثر چند فرزندان پدید می‌آید، اجتناب می‌ورزند؛
 - برخی از افراد در سن بالا ازدواج می‌کنند، لذا فرصتی برای داشتن چند فرزند ندارند؛
 - برخی از والدین احساس می‌کنند که فرزند کمتر، آرامش زندگی خانوادگی را بیشتر خواهد کرد؛
 - برخی از زوج‌ها پیش از آن که فرزند دومی داشته باشند، از یکدیگر جدا می‌شوند؛
 - برخی از والدین نیز به دلایل دیگر، یک فرزند را کافی می‌دانند.
- در چند دهه گذشته، داشتن خانواده بزرگ مایه برکت محسوب می‌شد و داشتن فرزندان متعدد، امر غیر معمولی نبود. اما امروزه، داشتن چنین طرز تفکری در مورد اندازه خانواده بعید به نظر می‌رسد. تغییر در سبک زندگی، پیشرفت روش‌های جلوگیری از بارداری، افزایش

ورود زنان به بازار کار، مشکلات اقتصادی و ... باعث شده که میزان باروری، خصوصاً در کشورهای صنعتی کاهش یابد. این امر موجب شده که تعداد تک فرزندان در سراسر دنیا افزایش پیدا کند. آمار و ارقام، نشان‌دهنده آن است که در مقایسه با بسیاری از کشورهای جهان، نرخ فرزندآوری در ایران بسیار نگران‌کننده است. زنان ایرانی با دارا بودن $1/78$ فرزند در مکان 144 م جدول جهانی فرزندآوری قرار می‌گیرند. در حالی که رژیم اشغال‌گر قدس در رتبه 75 ، آفریقای جنوبی 97 ، برزیل 106 ، ترکیه 110 ، فرانسه 118 ، آمریکا 122 و انگلیس رتبه 137 را در این جدول به خود اختصاص داده و در مکان‌های بالاتر از ایران قرار گرفته‌اند.

بر اساس پیش‌بینی‌های آماری منتشر شده از طرف سازمان ملل متحد در سال 2010 ، در صورتی که کاهش رشد جمعیت کشور ما با نرخ فعلی ادامه یابد، در 80 سال آینده ایران جمعیتی حدود 31 میلیون نفر خواهد داشت که نزدیک به نصف آن را افراد بسیار پیر تشکیل می‌دهند و در نتیجه با توجه به عدم وجود نیروی انسانی کافی، عملاً کشور دستخوش تهدیدهای بزرگ امنیتی و اقتصادی خواهد شد. هم‌اکنون ایران یکی از 10 کشوری است که جمعیت آن به سرعت به سمت کاهش می‌رود و این آمار و ارقام، اهمیت هر چه بیشتر پرداختن به موضوع فرزندآوری و به خصوص تک فرزندی را نشان می‌دهد.

به سبب اهمیت موضوع نقش تعداد فرزندان در تربیت و شکل‌گیری شخصیت آن‌ها، در این کتاب به مقایسه ویژگی‌های روان‌شناختی فرد، همچون شخصیت، خودکارآمدی، سازگاری و کمال‌گرایی در بین دختران تک‌فرزند و چند فرزند پرداختیم تا با نتایج حاصل از آن و یک پژوهش هم‌راستا، تا حدی از ابهامات موجود بکاهیم.

لازم به ذکر است که این کتاب، برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد اینجانب با عنوان: «مقایسه ویژگی‌های شخصیت، خودکارآمدی، سازگاری و کمال‌گرایی دانش‌آموزان دختر تک‌فرزند و چند فرزند مقطع دبیرستان» بوده که در دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات شاهرود به انجام رسیده است.

در پایان بر خود لازم می‌دانم که از زحمات اساتید فرهیخته، جناب آقای دکتر پرویز شریفی درآمدی، جناب آقای دکتر محسن جدیدی، جناب آقای دکتر حسن اسدزاده و دوستان گرامی و بزرگوارم، جناب آقای دکتر فرامرز آسنجرائی و خانم مهندس افسانه واعظی که صمیمانه و مشفقانه مرا در به انجام رساندن این نوشتار یاری نمودند، قدردانی نمایم.

زینت‌السادات میرغفوریان

زمستان ۱۳۹۳

فهرست مطالب

۵	پیش‌گفتار
۱۱	فصل اول: تک‌فرزندی یا چندفرزندی
۲۷	فصل دوم: تعاریف و مفاهیم
۳۹	تعاریف چهار ویژگی فردی
۳۳	فصل سوم: اهمیت و نقش خانواده
۴۰	فرزندان اول
۴۱	فرزندان آخر
۴۱	فرزندان وسط
۴۳	فصل چهارم: ویژگی‌های تک‌فرزندان
۴۵	ویژگی‌ها و خصوصیات تک‌فرزندان
۴۶	ویژگی‌های تک‌فرزندان در جنبه‌های مختلف زندگی
۴۹	ویژگی‌های تک‌فرزندان در جنبه‌های مختلف تکاملی
۵۱	مشکلات گریبان‌گیر تک‌فرزندان
۵۵	فصل پنجم: مبانی نظری ویژگی‌های شخصیت
۵۷	تعاریف شخصیت
۶۰	رویکرد صفات
۶۱	نظریه گوردون آلپورت درباره صفات
۶۵	نظریه ریموند کتل درباره صفات
۶۸	نظریه سه عاملی ای. جی. آیزنک

۷۰	رابطه مک‌کری و پل کاستا، الگوی پنج عاملی شخصیت
۷۲	ابعاد پنج‌گانه شخصیت
۷۷	فصل ششم: کمال‌گرایی
۷۹	تعریف کمال‌گرایی
۸۱	ابعاد کمال‌گرایی
۸۲	کمال‌گرایی به عنوان یک ناهنجاری
۸۳	کمال‌گرایی و افسردگی
۸۳	کمال‌گرایی و اختلال خورد و خوراک
۸۴	کمال‌گرایی و نشانه‌های وسواس فکری و عملی
۸۷	فصل هفتم: سازگاری
۸۹	تعاریف سازگاری
۹۲	سازگاری و انواع آن
۹۶	مؤلفه‌های مؤثر بر سازگاری
۹۸	ویژگی‌های سازگاری مطلوب
۹۹	روش‌های ایجاد سازگاری
۱۰۰	ملاک‌های افراد سازگار
۱۰۱	فرآیندهای بنیادی سازگاری
۱۰۱	چگونگی عملکرد نیازهای روانی
۱۰۳	الگوهای سازگاری
۱۰۴	خصوصیات عوامل سازگاری
۱۰۴	اقدامات رایج در رویرو شدن با عوامل سازگاری
۱۰۵	سازگاری و مشخصه‌های فردی
۱۰۶	تأثیرات فشار بر سازگاری
۱۰۷	الگوهای انگیزه و روش زندگی
۱۰۷	عکس‌العمل در مقابل فشار
۱۰۸	الگوی هیجانی در عکس‌العمل به موقعیت استرس‌زا
۱۰۹	رابطه بین مهارت‌های اجتماعی و سازگاری
۱۱۱	فصل هشتم: خودکارآمدی
۱۱۳	مفهوم خودکارآمدی
۱۱۶	ابعاد خودکارآمدی
۱۱۶	منابع اطلاعاتی خودکارآمدی
۱۱۸	مراحل رشد خودکارآمدی
۱۱۸	فرآیندهای فعال‌شونده مرتبط با خودکارآمدی
۱۱۹	راهکارهای تغییر و بهبود خودکارآمدی

۱۲۵	موردکاوی
۱۲۸	پژوهش‌های داخلی
۱۳۲	پژوهش‌های خارجی
۱۳۷	روش پژوهش
۱۳۸	جمله‌آماري
۱۳۸	حجم نمونه و روش نمونه‌گیری
۱۳۸	روش گردآوری داده‌ها
۱۳۹	ابزارهای پژوهش
۱۳۹	پرسشنامه خودکارآمدی عمومی (GSE) شرر و همکاران
۱۳۹	اعتبار و پایایی
۱۴۰	پرسشنامه نسخه بیت NEO-FFI
۱۴۳	پرسشنامه سازگاری سینها و سینگ
۱۴۵	مقیاس کمال‌گرایی - بعدی فاست
۱۴۶	روش و ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها
۱۴۷	تجزیه و تحلیل داده‌ها
۱۴۷	یافته‌های توصیفی متغیرهای سالم پژوهش
۱۴۷	ویژگی‌های شخصیت
۱۴۸	خودکارآمدی
۱۴۸	سازگاری
۱۴۹	کمال‌گرایی
۱۵۱	یافته‌های استنباطی
۱۵۶	جمع‌بندی بررسی پیش فرض‌ها
۱۶۱	ارائه مدلی برای تبیین روابط متغیرهای پژوهش
۱۶۵	بحث و نتیجه‌گیری
۱۶۷	بررسی فرضیه‌های تحقیق
۱۸۳	محدودیت‌ها
۱۸۴	پیشنهادات
۱۸۵	فهرست منابع و ضمایم
۱۸۷	منابع فارسی
۱۹۷	منابع غیر فارسی
۲۰۳	پیوست‌ها